

κός κίνησιν οὐ δεῖ λόγου ἀξιούν, ἀλλὰ τὴν καθ' αὐτὸ κίνησιν τε καὶ μεταβολὴν προὔρου σκοπεῖν τὸν φυσικόν.

| Ὅτι ἡ καθ' αὐτὸ κίνησις καὶ μεταβολή, ἐν τοῖς ἐναντίοις θεωρεῖται, f. 177 v καὶ τοῖς μεταξὺ καὶ τοῖς ἀντιφατικοῖς θεωρουμένοις καὶ λεγομένοις, οἷον ἐκ τοῦ μὴ λευκοῦ εἰς τὸ λευκόν, ἐκ τοῦ μέλανος εἰς τὸ λευκόν, καὶ ἐκ τοῦ φαινοῦ εἰς τὸ λευκόν· τὸ γὰρ μεταξὺ τρόπον τινὰ τοῖς ἄκροις ἐναντίον ἐστίν· τὸ γὰρ φαινὸν πρὸς μὲν τὸ μέλαν λευκόν ἐστίν, πρὸς δὲ τὸ λευκὸν μέλαν.

Ἐπι τοῦ μεταβάλλοντος, ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον μεταβάλλει ἦγουν ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν, ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον ἦγουν ἐκ λευκοῦ εἰς μὴ λευκόν, ἢ ἐκ μὴ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον ἦγουν ἐκ μὴ λευκοῦ εἰς λευκόν, ὧν ἡ μὲν πρώτη μεταβολή, ἐν τοῖς ἐναντίοις ἐστίν, αἱ δὲ λοιπαὶ οὐκ ἐν τοῖς ἀντιφατικοῖς. Ἐκ δὲ μὴ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον οὐκ ἂν γένοιτο ἢ λέγοιτο μεταβολή· οὔτε γὰρ ἐναντία ταῦτα, οὔτε ἀντιφατικά. Ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐκ μὴ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον κίνησις γένεσις ἀπλῶς μὲν, ὅταν ἐκ μὴ ὄντος γίνηται τι· κατὰ τι δὲ, ὅταν ἐκ μὴ τὸδε τι ὄντος τὸδε τι γίνηται, οἷον ἐκ μὴ λευκοῦ λευκόν. Ἡ δὲ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον κίνησις φθορά ἢ ἀπλῶς, ἢ κατὰ τι, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως.

Ἐπι τοῦ ἡ γένεσις οὐκ ἐστὶ κίνησις, ἀλλὰ μεταβολή, ὡς δῆλον ἐντεῦθεν. Ἡ γένεσις ἐστίν ἢ ἀπλῶς λεγομένη ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος· τὸ γὰρ μὴ ὄν ἢ ἐν συνθέσει καὶ διαίρεσει ἐστίν, τουτέστι καταφάσει καὶ ἀποφάσει, καὶ τοῦτ' οὐκ ἂν εἴη κίνησις· τὸ γὰρ ψεῦδος οὔτ' ἐστὶν οὔτε κινεῖται· ἢ ἐστὶ μὲν ὑποκείμενον, μὴ ὄν δὲ, ἐπὶ μὴ τὸδε ἐστίν, ἦγουν οὐκ ἐστὶ λευκόν, γένοιτο δ' ἂν ἐκ μέλανος κινήθην. Αὕτη δὲ οὐκ ἀπλῶς ἐστὶ γένεσις, ἀλλὰ κατὰ τι, ὅταν τὸδε τι γίνηται καὶ μὴ ἀπλῶς γίνηται. Λέγεται μὴ ὄν καὶ τὸ ἐνεργεῖα μὲν οὐδὲν ὄν πῶ, δυνάμει δὲ πᾶν ὅτι οὖν ὄν, ὡς ἡ ὕλη καθ' αὐτὴν θεωρουμένη. Ἐκ τούτου οὖν τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ὁδὸς ἢ γένεσις, καὶ οὐκ ἂν λέγοιτο κίνησις· ἐν γὰρ τῇ κινήσει δεῖ προὔποκεισθαι τι ὄν· τὸ δὲ μὴ ὄν πῶς ἂν κινεῖτο; Ἄλλως τε, εἰ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν τόπῳ κινεῖται, τὸ δὲ μὴ ὄν οὐδὲ ποῦ ἐστίν, οὐδὲ κινήσεται ἄρα· ἀλλὰ μεταβολὴν δεῖ ταυτὴν καλεῖσθαι τὴν γένεσιν. Ἔτι, οὐδὲ τὸ ἀντικείμενον τῇ γενέσει ἡραμῖα ἂν λέγοιτο, εἴπερ μηδὲ ἡ γένεσις κίνησις ἐστὶ. Ἔτι, εἴπερ ἡ γένεσις οὐκ ἐστὶ κίνησις, οὐδὲ ἡ φθορά ἐστὶ κίνησις, ἀλλὰ γένεσις καὶ ἡ ἀντικείμενη ταύτη φθορά ὡς ὑπὸ τι καθόλου, τὴν μεταβολὴν, εἰσίν. f. 178

Ἐπι τοῦ ὅτι ἐπεὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά μεταβολαὶ εἰσιν, οὐ κινήσεις, καὶ ἐν τοῖς ἀντιφατικοῖς, ὡς προεῖρηται, ἡ δὲ κίνησις ἐν τοῖς ἐναντίοις καὶ μεταξὺ λείπεται εἶναι, τοῖς δὲ ἐναντίοις καὶ τὰ στερητικῶς λεγόμενα ἔμπεριέχεσθαι δεῖ, οἷον τὸ γυμνόν, τὸ ἄνοσον, τὸ ἄμουσον καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπόμενον ἐστὶν ἐν ὁπόσαις τῶν δέκα κατηγοριῶν ἢ ἐναντιότης δυνάται.

εἶναι, ἐν τοσαύταις μόναίς καὶ τὴν κίνησιν δύνασθαι εἶναι. Ἔστι δὲ ἡ ἐναντιότης ἐν τρισὶ μόναίς· τῷ ποιῶ, τῷ ποσῶ καὶ τῷ ποῦ, οἷον ἐν μὲν ποιῶ λευκὸν καὶ μέλαν, ψυχρὸν καὶ θερμόν, γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐν ποσῶ μείζον καὶ ἔλαττον· ἐν τῷ ποῦ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐν ταύταις ἄρα ταῖς τρισὶ κατηγορίαις μόναίς ἐστὶν ἡ κίνησις. Εἰ δὲ δοκεῖ, φησί, καὶ ἐν ἄλλαις κατηγορίαις ἴηγουν ἐν τῷ ποτὲ καὶ τοῖς πρὸς τι κίνησις εἶναι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, οὐ καθ' αὐτὸ καὶ κυρίως, ὡς ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις. Ἐὖ δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν δείκνυσιν, εἰς ἀδύνατον τὸν λόγον ἀπάγων, ὅτι ἔσται κινήσεως κίνησις, καὶ γενέσεως γένεσις καὶ μεταβολὴ ὅλως μεταβολῆς. Ὅτι δὲ ταῦτα ἀδύνατα ἀληθῶς, δείκνυσαι φιλοτίμως· εἰ μὴ ἴσως εἴποι τις ἐνδέχεσθαι κινήσεως εἶναι κίνησιν κατὰ συμβεβηκός, ὡς ὅταν λέγῃ τις τὸ ὑγιαζόμενον μανθάνειν ἅμα καὶ τὴν ὑγιάνσιν συνεῖναι τῇ μαθήσει κατὰ συμβεβηκός. Τῷ δὲ περὶ φύσεως σκοπούμενῳ προεῖρηται τὰ κατὰ συμβεβηκός μὴ δεῖν εἶναι προὔργουσι.

Ἐπι τὴν μὲν ἐν τῷ ποιῶ κίνησιν καλεῖ ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ ἐν ποσῶ δυσὶν ἐνόμασιν, αὐξήσιν καὶ φθίσιν· οὐ γὰρ ἔχουσι κοινὸν ὄνομα· τὴν δὲ κατὰ τὸν τρόπον ὀνομάζει φοράν, κυρίως ἐπὶ τῶν κατὰ φύσιν καὶ βία φερομένων λεγομένην οὕτω, μεταφερομένην δὲ καὶ ἐπὶ τῶν οἰχοθεν ἐχόντων τὴν ὁρμὴν τῆς κινήσεως, ὀγλαδὴ τῶν ἐμφύγων.

Ἐπι καὶ ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις κινήσεσιν ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεταβολὴ ἀλλοίωσις ὀνομάζεται τῷ κοινῷ τοῦ γένους ὀνόματι.

Ἐπι τὸ ἀκίνητον τετραχῶς· ἢ τὸ μὴ πεφυκὸς ὅλως κινεῖσθαι, ὡς περὶ ὁ ψόφος ἀόρατος λέγεται, ὅτι μὴ πεφυκὸν ὅλως ὀρασθαι· οὕτω δ' ἂν εἶεν ἀκίνητοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ πόλοι· καὶ μᾶλλον αἱ χωρισταὶ τῶν σωμάτων οὐσίαι καὶ τὰ αἶθλα εἶδη· ἢ τὸ βραδέως κινούμενον, ὡς οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες· δοκοῦσι γὰρ ἀκίνητοι καθάπαξ εἶναι καὶ πεπηγέναι, καίτοι κινουῦνται κατὰ ἕκαστον ἔτη, μίαν μοῖραν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ κύκλου· ἢ τὸ μόλις κινούμενον, ὡς περὶ ἀκινήτους εἰς ὀργὴν φαρμέν τοὺς μόλις εἰς ὀργὴν κινουμένους. Ὁ δεῦτερος δὲ οὗτος καὶ τρίτος τρόπος οὐ κυρίως, ἀλλὰ καταχρηστικῶς λέγονται καὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὅτι ὁ μὲν δεῦτερος τῷ βραχὺ ὀτιοῦν κινεῖσθαι, ὁ δὲ δεῦτερος τῷ βραδέως ἀρχεσθαι κινεῖσθαι μορφοῦνται. Μετὰ τούτους ἀκίνητον λέγεται τοὺς τρόπους τὸ πεφυκὸς μὲν καὶ δυνάμενον κινεῖσθαι, μὴ κινούμενον δὲ, ἔτε πέφυκε κινεῖσθαι καὶ οὐ καὶ ὡς, καὶ ἡ τοιαύτη ἀκίνησις ἡρεμία καλεῖται· οὐ γὰρ ἂν φαίη τις τὸν ῥοῦν μὴ ἰπτάμενον ἡρεμεῖν.

Ἐπι θεωρητέον τῷ φυσικῷ, ὡς τοῖς περὶ κινήσεως συμβαλλόμενον λόγοις, τίνα τέ εἰσι καὶ λέγονται ἅμα, καὶ τίνα χωρῖς, καὶ τί τὸ μεταξύ, καὶ τί τὸ ἐφεξῆς, καὶ τί τὸ ἀπτόμενον, καὶ τί τὸ συνεχές.

"Οτι ἄλλα λέγονται εἶναι οὐ χρονικῶς, ἀλλὰ τοπικῶς (τοῦτο γὰρ ἐν
 χρήσει), τὰ ἐν τῇ αὐτῇ τόπῳ ὄντα πρώτως ἤγουν ἐν τῷ αὐτῷ περιέχοντι,
 οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ πέρατι τοῦ περιέχοντος· ἅμα γὰρ φησὶν εἶναι ἐν τῇδε
 τῇ πόλει ταῦτα τὰ σώματα, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τῇδε τῇ οἰκίᾳ τῆς πόλεως,
 καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τῇδε τῇ μέρῃ τῆς αὐτῆς οἰκίας· χωρὶς δὲ λέγονται τὰ
 ἐν ἑτέροις καὶ διαφόροις τόποις· ἄπτεισθαι δὲ ἀλλήλων λέγονται, ὡς τὰ
 πέρατα αὐτὰ καὶ τὰ ἄκρα εἰσὶν ἅμα· μεταξὺ δὲ εἰς ὃ πρώτως ἀφικνεῖται
 καὶ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον κατὰ φύσιν, ἔπειτ' ἐξ αὐτοῦ συνεχῶς γίνεται
 καὶ καθίσταται εἰς τοῦναντίον· εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ πλείω τοῦ ἐνὸς τὰ
 μεταξὺ. Ἐναντίον δὲ ἐστὶ κατὰ τόπον τὸ κατ' εὐθείαν πλείστον ἀπέχον
 ὠρισμένως· ἐφεξῆς δὲ τὸ μετὰ τὴν ἀρχὴν ὁμογενὲς τῇ ἀρχῇ ἢ θέσει, ὡς
 γραμμὴ γραμμῆς ἐφεξῆς, καὶ οἰκία οἰκίας· ἢ τάξει καὶ ἐφεξῆς, τῷ προ-
 ομιῶ ἢ διηγῆσις καὶ τῇ διηγῆσει οἱ ἀγῶνες· ἢ ἐν τοῖς χρώμασιν, ὡς
 ἐφεξῆς τῷ λευκῷ ἄλλο χρῶμα καὶ ἄλλο, ἕως ἔλθοι εἰς τὸ ἐναντίον, τὸ
 μέλαν· ἢ πάθει, ὡς ἢ ἀπὸ ψυχροῦ καθ' ὄλμιον μεταβολὴ εἰς τὸ γαλακτώδες,
 εἶτα χλιαρὸν, εἶτα θερμόν· ἢ χρόνῳ, ὡς μετὰ νουμενίαν δευτέραν ἐφεξῆς
 καὶ τρίτην λέγομεν· ἢ γενέσει, ὡς ἐπὶ ζώου πρῶτον μὲν τὴν καρδίαν
 φησὶν συνίστασθαι, ἐφεξῆς δὲ πνεύμονα καὶ σπλῆνα καὶ τὰ τοιαῦτα· ἢ
 ἀριθμῶ, ὡς τῇ μονάδι· ἐφεξῆς ἢ δυάδι λέγεται, καὶ ταύτῃ ἢ τριάδι. Ἰστέον
 δὲ ὅτι τὸ ἐφεξῆς ὑστερόν τι ἀνάγκη εἶναι, οὐκ οὐκ ἀνάπαλιν, οἷον τῇ
 δυάδι ἐφεξῆς ἢ τριάδι, οὐχ ἢ δυάδι τῇ τριάδι. Ἐχόμενόν ἐστὶν ὃ ἂν,
 ἐφεξῆς ὄν, ἄπτηται οὗ ἐστὶν ἐφεξῆς, οἷον γραμμὴ γραμμῆς καὶ οἰκία οἰκίας
 ἔχεται, εἰ καὶ ἄπτοινο. Πρόσκειται δὲ τὸ ἐφεξῆς, διότι ὁ χιτών, τοῦ
 σώματος ἀπτόμενος, οὐ λέγεται ἔχεσθαι αὐτοῦ, ὅτι μὴ εἰσὶν ἀλλήλων
 ἐφεξῆς· ἀνομοιογενῆ γάρ. Συνεχὲς δὲ ἐστὶν, ὅταν τὸ αὐτὸ γένηται καὶ
 ἐν ἑκατέρου τῶν ἐχομένων πέρασ· τὰ μὲν γὰρ ἐχόμενα ἄπτονται ἀλλήλων
 κατὰ τὰ οἰκεία πέρατα. Ὅτε δὲ τῶν ἐχομένων ἀλλήλων ἐν ὄραται τὸ
 πέρασ συνημμένου καὶ συμφυῆς παντάπασι, τοῦτο συνεχὲς ἐστὶν· ὡς δὲ
 πέφυκε γίνεσθαι τὸ συνεχὲς, τοῦτον δηλονότι τὸν τρόπον, οὕτω καὶ τὸ
 ὄλον ἐν γίνεται. Ἐντεῦθεν πορίζεται, ὅτι στιγμὴ καὶ μονὰς οὐ ταῦτ' οὐ
 κατὰ Πυθαγορείους λέγοντας στιγμὴν μὲν μονάδα θέσιν ἔχουσαν,
 μονάδα δὲ στιγμὴν ἄθετον· στιγμὴ μὲν γὰρ ἐφαρμόζει στιγμῇ, εἴτουν
 ἄπτηται· μονὰς δὲ μονάδι οὐκ ἐφαρμόζει οὐδ' ἄπτηται, καὶ μονάδος
 μὲν καὶ μονάδος οὐδὲν μεταξὺ· μεταξὺ δὲ στιγμῶν γραμμῇ, αἷς αὕτη
 ὀρίζεται.

"Οτι περὶ μιᾶς κινήσεως ἰστέον, ὡς πολλαχῶς λέγεται. Ἔστι μὲν
 γὰρ μία τῷ γένει ἢ ἐν μιᾷ κατηγορίᾳ θεωρουμένη, ἤγουν ἢ ἐν τῷ ποῦ
 καὶ ἢ κατὰ τόπον, ὡσπερ ἑτέρα τῷ γένει ἢ ἐν τῷ ποιῶ ἀλλοίωσις καὶ
 ἢ ἐν τῇ φορᾷ. Ἔστι δὲ μία τῷ εἶδει ἢ ἐν εἶδει ἀδιαιρέτῳ ὑφ' ἐν γένος,
 οἷον ἢ λεύκανσις· οὐ γὰρ διαιρεῖται τὸ λευκὸν εἰς ἕτερον εἶδος, ἀλλ' εἰς

τὰ κατὰ μέρος λευκὰ μόνον· λεύκανσις δὲ καὶ μέλανσις μία τῷ
 γένει· ἐν τῷ ποιῶ γὰρ ἀλλοιώσεις ἀμφότεραι. Ἔστι δὲ μία τῷ ἀριθμῷ
 κίνησις, ὅταν τὸ κινούμενον ᾗ, ἐν τῷ ἀριθμῷ, καὶ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως
 ὡσαύτως ἓν, καὶ ὁ χρόνος εἷς καὶ μὴ διαλείπων· μελαίνεται γὰρ τὸ
 6 λευκὸν καὶ ὁ κορίσκος βαδίζει, καὶ ἓν ἐστὶ τὸ λευκὸν καὶ ὁ κορίσκος
 ὑποκείμενον κατὰ συμβεβηκός, καὶ ἓν τὸ κινούμενον, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο καὶ
 ἡ ἐν αὐτῷ λεύκανσις καὶ βιάσις μία κίνησις· εἶδει γὰρ διαφέρουσιν. Καὶ
 πάλιν ὑγιάζεται ὀφθαλμίας ἀπαλλαττόμενος Σωκράτης καὶ Φαίδων ὁμοίως,
 f. 179^v ἀλλ' αἱ κινήσεις | καὶ ὑγιάνσεις δύο, καὶ οὐ μία διὰ τὸ δύο εἶναι τὰ
 10 κινούμενα· καὶ πάλιν Σωκράτης ἐθερμάνθη χθές καὶ σήμερον, ἀλλ' οὐ
 μία ἡ θέρμανσις, καίτοι γε μία τῷ εἶδει· οὐσα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ κινου-
 μένω, διότι οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κεκίνηται· ὥστε δεῖ καὶ τὰ τρία
 συνέρχεσθαι πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς κινήσεως.

Εἶτα κινεῖ ἀπορίαν ἀπὸ τῶν ἔξεων αὐτῶν, τῶν ἐν τοῖς σώμασι καὶ
 16 τῶν παθῶν, τὸ Ἡρακλείτου παράγων, ὡς αἰεὶ τὰ σώματα πάντα βεῖ καὶ
 οὐδέποτε ἐν ταύτῳ μένει, καὶ τὴν ἀπορίαν ἐπιλύεται· ἐξ ὧν τοῦτο ἀναγ-
 καῖον σημειώσασθαι, ὅτι μιᾶς μὲν οὔσης τῆς ἐνεργείας ἢ κινήσεως, ἀνάγκη
 καὶ μίαν εἶναι τὴν ἔξιν, ἐξ ἧς αὕτη πρόεσιν. Ἐκ μιᾶς μόνου ἔξεως
 οὐδὲν κωλύει πλείους εἶναι τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς κινήσεις· ἔξις μὲν γὰρ
 20 ἢ βαδιστικὴ μία τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ ἐνὶ ἀνθρώπῳ, βαδίσεις δὲ ἐξ αὐτῆς
 πλείους χρόνῳ καὶ ἡρεμίᾳ διακοπτόμεναι· ἄλλη γὰρ ἢ χθές, καὶ ἄλλη ἢ
 σήμερον τοῦ αὐτοῦ βαδισίς ἀνθρώπου. Ἐπεὶ οὖν μία κίνησις ἀπλῶς καὶ
 κυρίως ἐστὶν ἢ τῷ ἀριθμῷ μία, ὡς ἐδγλώθη καὶ διωρίσθη, δεῖ ταύτην
 εἶναι καὶ συνεχῆ· οὐ γὰρ πᾶσα κίνησις πάσῃ κινήσει συνεχῆς· αἱ γὰρ
 26 μὴ αὐταὶ τῷ εἶδει, οὐδὲ συνεχεῖς, κἂν ὁ χρόνος αὐτῶν ᾗ συνεχῆς,
 οἷον εἴ τις βαδίσῃ, εἴτ' εὐθύς πυρέξειεν, ἢ βιάσις καὶ ἡ πύρεξις οὐ
 συνεχῆς ἐστὶ κίνησις, ἀλλ' ἢ μία τῷ ἀριθμῷ, ὡς διώριστα. Αὕτη δὲ
 συνεχῆς ἐστὶ μόνη. Αὕτη δὲ καὶ τελεία λέγεσθαι δύναται καὶ συνεχῆς
 οὐσα καὶ μία ἀπλῶς· τὸ γὰρ τέλειον καὶ ὅλον καλεῖν εἰώθαμεν ἓν, ὡς
 30 τὸν τέλειον ἀνθρώπον ἓνα ἀνθρώπον. Ἐπὶ δεῖ τὴν τοιαύτην κίνησιν καὶ
 ὁμαλήν εἶναι· ἢ γὰρ ἀνώμαλος οὐ δοκεῖ μία εἶναι, διαφέρουσα καὶ πρὸς
 αὐτὴν κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον. Ἡ δὲ ἀνωμαλία τῆς κινήσεως δυσὶ
 τρόποις ἐστὶ· ἢ γὰρ διὰ τὸ ἐν ᾧ ᾗτο· διὰ τὸ ὑποκείμενον· ἀδύνατον γὰρ
 κινεῖσθαι ὁμαλῶς μὴ ἐπὶ ὁμαλῷ μεγέθει ἡγουν ἐπὶ τε οὐσίας καὶ κεκλασ-
 35 μένης· καὶ ἐλικοειδοῦς, κἂν τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ᾗ τὸ κινούμενον· ἢ διὰ τὸ
 διάφορον τῆς κινήσεως τῇ ταχυτῆτι καὶ βραδυτῆτι· ἢ μὲν γὰρ κινήσεως
 τὸ αὐτὸ διόλου τάχος, ὁμαλῆς· ἢ δὲ μὴ τὸ αὐτὸ, ἀνώμαλος· ὅθεν οὐδὲ
 εἶδη κινήσεως τὸ τάχος καὶ ἢ βραδυτῆς, οὐδὲ διαφορά, ἐπειδὴ ταῖς
 κατ' εἶδος διαφερούσαις κινήσεσι πάσαις ἐνθεωροῦνται· ὥσπερ οὐδὲ τὰ
 40 ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ εἶδη τοῦ ἀνθρώπου· διατρέχουσι γὰρ ἄμφω ταῦτα

πάντα | τῶν ζώων τὰ γένη, καὶ τὰ δοκοῦντα ὑπεναντίως ἔχειν, ὡς τὸ f. 180
λογικόν καὶ τὸ ἄλογον, τὸ πτηνόν καὶ τὸ χερσαῖον.

Ὅτι ἐναντίαι κινήσεις κυρίως εἰσὶν αἱ εἰς τὰ ἐναντία, οἷον ἢ εἰς
ὑγείαν κίνησις ἐναντία τῇ εἰς νόσον· ἐτι δὲ καὶ ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντία,
οἷον ἢ ἐξ ὑγείας εἰς νόσον κινήσις ἐναντία τῇ ἐκ νόσου εἰς ὑγείαν, καὶ 5
σχεδὸν αἱ αὐταὶ εἰσὶν ἄμφω· ἢ γὰρ εἰς ὑγείαν ἐκ νόσου ἐστὶ καὶ ἢ εἰς
νόσον ἐξ ὑγείας. Ἐφ' ὧν δὲ οὐκ ἔστιν ἐναντίωσις, ἐπὶ τούτων ἐστὶν ἢ
ἀλλοιώσις εἴτουν μεταβολή, ὡς ἐπὶ γενέσεως ἢ φθορᾶς· ἐκ τοῦ αὐτοῦ
γάρ εἰσι καὶ εἰς τὸ αὐτό, οἷον γένεσις μὲν ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος, φθορά
δὲ εἰς τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν. Καὶ ἢ μὲν φθορά ἐκ τοῦ ὄντος, ἢ δὲ γένεσις 10
εἰς τὸ ὄν. Ἡρεμία δὲ οὐ μόνον τῇ κινήσει ἀντίκειται, οἷον ἢ κατὰ τόπον
ἡρεμία τῇ κατὰ τόπον κινήσει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, ἀλλὰ τῇ
ἀντικειμένῃ ἡρεμίᾳ, οἷον ἢ ἐν τῷ ἄνω ἡρεμία τῇ ἐν τῇ κάτω ἡρεμίᾳ, καὶ
ἢ ἐν τῇ ὑγείᾳ ἢ ἐν τῇ νόσῳ. Ἐφ' ὧν δὲ οὐκ ἔστιν ἐναντίωσις ἡγουν
γενέσεως καὶ φθορᾶς (οἷο καὶ ἀλλοιώσεις ἐκλήθησαν), ἐπὶ τούτων ἡρεμία 15
οὐ λέγεται ἀλλ' ἀμεταβλησία.

Ἔτι ἀπορεῖ πῶς ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐστὶ
τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν ἡγουν τὰ βαρέα φύσει κάτω καὶ κινεῖται
καὶ μένει, παρὰ φύσιν δὲ ἄνω, τὰ δὲ κοῦφα τὸ ἀνάπαλιν. Ἐπὶ δὲ τῶν
ἄλλων κινήσεων καὶ μεταβολῶν οὐκ ἔστιν ὁμοίως. Ἐπὶ γὰρ τῆς ἀλλοιώ- 20
σεως οὐδὲν μᾶλλον κατὰ φύσιν τὸ θερμαίνεσθαι ἢ τὸ ψύχεσθαι, οὐδὲ τὸ
λευκαίνεσθαι ἢ μελαίνεσθαι, καὶ ἐπὶ αὐξήσεως καὶ φθίσεως ὡσαύτως.
Καὶ ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς κατὰ φύσιν τὸ αὐξεῖν καὶ μειοῦσθαι καὶ
φθίνειν, καὶ αὐθις τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ φθειρέσθαι. Καὶ φησὶν ὅτι καὶ
ἐπὶ τούτων ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν, εἰ καὶ δοκεῖ μὴ εἶναι· 25
ἐστὶ γὰρ φθειρέσθαι καὶ κατὰ φύσιν γηράσκοντα καὶ παρὰ φύσιν ξίφει
ἢ ἄλλῃ τινὶ βίᾳ φθειρόμενον. Ἀλλὰ μὴν καὶ γένεσις ἐστὶ παρὰ φύσιν ἢ
πρόωρος καὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων καὶ καρπῶν διὰ θερμῆς ὑπερβολῆς ἐν
ταῖς σπέρμασιν. Καὶ νοσοῦντες ἀπαλλάττονται πρὸ τῶν κρισίμων ἡμερῶν
παρὰ φύσιν, καὶ κατὰ φύσιν ἄλλοι ἐν ταῖς κρισίμοις. Ἔστι δὲ, φησί, καὶ 30
φθορά φθορᾶ ἐναντία, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς, ἀλλὰ τρόπῳ τινί, ἢ μὲν δηλονότι
ἡδεῖα ὡς κατὰ φύσιν, ἢ δὲ λυπηρὰ ὡς παρὰ φύσιν· καὶ οὐδὲν τὸ ξενίζον,
| εἰ μὴ μόνον γένεσις ἐναντίως ἔχει φθορά, ἀλλὰ καὶ φθορᾶ. Καὶ ἄλλαις f. 180 v
ταῖς ἀπορίαις περὶ ἡρεμίας καὶ μονῆς ἐνδιατρίψας τελειοῖ τὸ ε' στοιχεῖον
καλῶς: —

"Οτι: πᾶσα κίνησις κατὰ δύο τρόπους ἐστὶ διαιρετή, διὰ τε τὸν χρόνον καὶ διὰ τὰ μέρη τοῦ κινουμένου καὶ τὰς τῶν μερῶν αὐτῶν κινήσεις· καὶ καταγραφῇ δεῖκνυται.

"Οτι, ἐπεὶ πέντε τινὰ θεωρεῖται ἐν τῇ κινήσει· τὸ κινούμενον αὐτό, ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται, ἡ κίνησις αὐτή, τὸ τῆς κινήσεως εἶδος, ὁ ἀλλοίωσις δηλονότι ἡ φορά, καὶ αὐτὸ τὸ κινεῖσθαι ἦτοι ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως, εἰ ἐν ἐστὶ τούτων διαιρετόν, καὶ τὰ ἄλλα διαιρετὰ ἔσται, καὶ εἰ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως ἔξει· διότι γὰρ τὸ κινούμενον ἦτοι τὸ μέγεθος διαιρετόν καὶ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, καὶ ἡ κίνησις οὕτως ἔχει, καὶ διὰ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος, καὶ διὰ τὸν χρόνον ἡ ἐνέργεια, τὸ κινεῖσθαι, καὶ δι' αὐτὸ ἀκολουθῶς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς κινήσεως.

"Οτι: τὸ μεταβάλλον, ὅτε τί μετέβαλε πρῶτως, ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν ἐν ᾧ μεταβέβληκεν· ἀπολέλοιπε γὰρ τὸ ἐξ οὗ μετέβαλεν καὶ ὁ πρότερον ἦν. Ἔτι, τὸ ἐν ᾧ πρῶτως μεταβέβληκε τὸ μεταβεβλημένον ἀνάγκη ἄτομον εἶναι καὶ ἀδιαίρετον ἦγουν τὸ νῦν· εἰ γὰρ ἐστὶ διαιρετόν, ἄτοπα ἀκολουθήσει. Τὸ δ' ἐξ οὗ μεταβάλλειν ἤρξατο οὐκ ἀνάγκη ἀδιαίρετον εἶναι· κινεῖται γὰρ καὶ μεταβάλλει τὸ ἀρξάμενον ἤδη μεταβάλλειν, πᾶσα δὲ κίνησις καὶ μεταβολή, ὡς συνεχές τι νοουμένη, διαιρετή ἐστὶν καὶ ἀεὶ διαιρετή, ὥστε οὐκ ἂν εἴη τὸ πρῶτως καὶ τὸ ἀδιαίρετον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ μεταβάλλειν· τοῦτο δὲ ὡσαύτως ἔξει καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς μεταβολῆς.

"Οτι οὐ μόνον ἀνάγκη τὸ μεταβάλλον καὶ κινούμενον ἤδη κεκινήσθαι καὶ μεταβεβληκέναι, ἀλλὰ καὶ ἀντιστρόφως τὸ μεταβεβληκὸς αὐτὸ μεταβάλλειν πρότερον· ἅπαν γὰρ τὸ μεταβεβληκὸς ἔκ τινος εἰς τι μεταβάλλον μεταβέβληκεν, ὥστε εἶναι τοῦ μὲν μεταβάλλειν ἀεὶ πρότερον τὸ μεταβεβληκέναι, τοῦ δὲ μεταβεβληκέναι ἀεὶ ὡσαύτως πρότερον τὸ μεταβάλλειν, καὶ μηδέποτε δυνατόν εἶναι ληφθῆναι τὸ τούτων πρῶτον· τούτου δ' αἴτιον ἡ τοῦ συνεχοῦς | ἐπ' ἄπειρον διαίρεσις, καὶ τοίνυν παντὸς τοῦ γινομένου ἡ 181 ἔστι πρότερον τὸ γεγονός, καὶ παντὸς γεγονότος πρότερον τὸ γινόμενον. Τοῦτο δ' οὕτως ἔχει ἐπὶ τῶν γινομένων ἕσα διαιρετὰ, ὡσπερ ἡ ἀψὴ γίνεται μὲν, ἀλλ' οὐκ ἐστὶ διαιρετή. Ἐφ' ᾧν δὲ τὸ γίνεσθαι διαιρετόν, ἐπὶ τούτων ἐστὶ τὸ εἰρημένον. Γεγενῆσθαι δὲ φαμέν τὸ γινόμενον οὐχ ὡς γεγενῆσθαι ὅ γίνεται· πῶς γὰρ ἂν εἴη αὐτὸ τὸ γινόμενον γεγενῆσθαι ἀπλῶς; ἀλλὰ κατὰ τι τῶν αὐτοῦ, οἷον τὸ γινόμενον ἢ οἰκία γέγονε κατὰ τι τῶν αὐτοῦ· γέγονε γὰρ ἴσως ὁ θεμέλιος. Παραπλησίον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ φθείρεσθαι ἔχει.

"Οτι ἀδύνατόν ἐστι πεπερασμένου μήκους διάστασιν ἢ πεπερασμένην κίνησιν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ κινεῖσθαι, εἰ μὴ τὴν αὐτὴν ἴσως πολλάκις,

ὡσπερ ἡ κυκλοφορία τοῦ οὐρανοῦ ἢ αὐτὴ πολλακίς, μᾶλλον δ' αἰεὶ ἐστίν· πεπερασμένην δὲ ἅπαξ κίνησιν ἅπασαν, ἀδύνατον, εἴτε ἰσοταχῶς κινεῖται τὸ κινούμενον, εἴτε ἀνισοταχῶς. Καὶ ἐπὶ τῆς ἡρεμίας ἢ ἡρεμίας ὡσαύτως ἔχει· καὶ ταύτης γὰρ πεπερασμένης οὐσίας, ὠρισμένος ἐστὶ καὶ πεπερασμένος ὁ χρόνος. Ἐντεῦθεν πορίζεται, ὅτι ἀδύνατόν ἐστίν ἢ γίνεσθαι, ἢ φθειρεσθαι· ὅτι οὖν τὸ αὐτὸ καὶ ἐν εἰς ἄπειρον· πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον καὶ φθειρόμενον αὐτόθεν δηλόν, ὡς πεπερασμένον ἐστὶ καὶ ἀρχὴν ἔχον καὶ πέρας· καὶ ἀντιστρόφως δὲ ἀδύνατον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον διάστασιν ἢ κίνησιν κινεῖσθαι, ἢ ἡρεμίζεσθαι, οὔτ' ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη ὑποτιθεῖται τις ἄπειρον αὐτῆν, οὔτ' ἐφ' ἓν μέρος· δεῖ γὰρ τὰ μέρη αὐτῆς τῆς κινήσεως ἀνταποκρίνεσθαι τοῖς ὠρισμένοις μορίοις τοῦ χρόνου, καὶ ἐκδαπανωμένων τῶν μορίων τοῦ χρόνου, καὶ ταύτην συνεκδαπανᾶσθαι καὶ συμπεραίνεσθαι. Ὡσαύτως οὐδὲ πεπερασμένον μέγεθος διελεύσεται τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, οὐδὲ ἄπειρός ἐστίν ὅλως κίνησις ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. Ταῦτα πάντα καλῶς ἀποδείκνυσιν.

Ἐπι τὸ ἰστάμενον, ὅτε ἴσταται, κινεῖται· ἰστάμενον δὲ φησὶν ἐνταῦθα τὸ ἡρεμίζον ἦτοι τὸ πρὸς ἡρεμίαν βαδίζον. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν ἰστάμενον, ὅτε ἴσταται· εἴτουν ἡρεμίζει, κινεῖται· εἰ γὰρ μὴ κινεῖται, ἡρεμεῖ· τὸ δὲ ἡρεμίζον πῶς ἂν λέγοιτο ἡρεμεῖν; Ὅδεύει γὰρ εἰς τὸ ἡρεμεῖν, ὥστε εἰ οὐκ ἡρεμεῖ, κινεῖται πάντως. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ ἰστάμενον εἴτουν ἡρεμίζον οὕτως ἔχει καὶ κινεῖται, ἀνάγκη καὶ ἐν χρόνῳ τοῦτο κινεῖσθαι, ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται.

Ἐπι οὐκ ἐστίν εὐρεῖν ἐν ᾧ πρῶτως ἴσταται τὸ ἰστάμενον, οὔτε ἐν ᾧ πρῶτως ἡρεμεῖ τὸ ἡρεμοῦν· τὸ κινεῖσθαι γὰρ καὶ τὸ ἡρεμεῖν ἐν χρόνῳ· χρόνος δὲ ἅπαξ διαίρετός ἐπ' ἄπειρον, ὡς καὶ μέγεθος καὶ συνεχὲς ἅπαν ἐπ' ἄπειρον διαίρετόν. Πῶς οὖν ἐστὶ τὸ πρῶτον εὐρεῖν ἐν αὐτοῖς;

Ἐπι Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ἀναρῶν τὸ ὅλως εἶναι κίνησιν, ἔλεγεν ὅτι ἐν τῷ νῦν τοῦ χρόνου ὅπου οὖν ἐστὶ τὸν φερόμενον ὄϊστόν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἦτοι ὅσον ἐπέχοντα διάστημα ἑαυτῷ μένειν, καὶ ἐπεὶ ἐξ ἀνάγκης πᾶν ἢ κινεῖται, ἢ ἡρεμεῖ, καθ' ἕκαστον δὲ νῦν ἐν ᾧ φέρεται ὄϊστός ἡρεμεῖ καὶ μένει (ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ ἐστὶν ἦτοι ἴσον ἐπέχει τῆ αὐτοῦ διαστάσει διάστημα, ἀκολουθεῖ ὡς ἐν ᾧ χρόνῳ φέρεται ὁ ὄϊστός, ἐν ὅλῳ ἡρεμεῖ, ὅπερ ἀδύνατον καὶ ἄτοπον· ὥστε οὐκ ἂν εἴη ὅλως κίνησις. Παραλογίζεται οὖν ὁ Ζήνων συντιθεῖς τὸν χρόνον ἐκ τῶν νῦν· ἀδύνατον δὲ ἐδείχθη συνεχίζεσθαι τι ἐκ τῶν ἀμερῶν· τὸ δὲ νῦν ἀμερές, καὶ οὐ μόνον τι, ἀλλὰ πέρας χρόνου διώριστα. Ἐν μὲν γὰρ τῷ νῦν ἐννοεῖν μένοντα τὸν ὄϊστόν, ἢ ὅτι οὖν τὸ φερόμενον, ὡς ἐν πέρατι καὶ μὴ ἐν μορίῳ χρόνου, εὐλογον· ἐν δὲ μορίῳ ὅλως ὅπου οὖν τοῦ χρόνου λέγειν ὅπου οὖν μένειν τὸ φερόμενον, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ τῷ συντιθεμένῳ ἐκ τῶν μορίων ὡσαύτως ἀκολουθεῖν τὸ μένειν τὸ φερόμενον, ἄλογον καὶ ἀδύνατον.

f. 183 φέρων σημείων ἀρχομένων φέρεσθαι καὶ τὴν ἔλγην ἐξανύειν αὐτοῦ περι-
 ἢ ἀπὸ τοῦ Α, ἢ τοῦ Β, ἢ τοῦ Γ, | ὡς ἐπὶ τοῦ Ζωδιακοῦ νοεῖτ' ἂν
 ἢ ἀπὸ τοῦ Κριοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ Καρκίνου, ἢ ἀπὸ τοῦ Ζυγοῦ, ἢ ἀπ' ἄλλου
 του τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν, διαφόρων πάντων ὄντων, ἢ τοιαύτη διὰ τοῦ
 6 Ζωδιακοῦ φορὰ τοῦ ἔλου.

Ὅτι ἀδύνατον τὸ ἀμερές κινεῖσθαι πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός,
 ἔταν κινήται τὸ μέγεθος ἐν ᾧ ἔστιν, ὡσπερ, τοῦ πλοίου κινουμένου,
 λέγεται τὸ ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκός, οἷον πλωτῆρ ἢ μέρος
 αὐτοῦ τοῦ πλοίου, τρόπος τυχόν. Ἄμερές δὲ φησι τὸ κατὰ προσὸν ἀδιαί-
 10 ρετον. Καθ' αὐτὸ δὲ ἀδύνατον κινεῖσθαι ἔλως τὸ ἀμερές· εἰ γὰρ τὸ μὲν
 ἔστιν αὐτοῦ ἐν ᾧ ἀπολείπει, τὸ δὲ ἐν ᾧ γίνεται, ὡς ἐπὶ πάντων εἴρηται
 νοεῖσθαι τῶν κινουμένων μεταβαλλόντων, μέτοιτο ἂν τὸ ἀμερές, ἢ ἴρεμοίη
 ἂν ἐν τῷ μεταβάλλειν, ἢ κινούμενον καὶ διαιρουμένῳ τῷ χρόνῳ διαιροῖτο
 ἂν εἰς ἔλαττον ἑαυτοῦ, καὶ ἄλλα ἄτοπα εἴπεται. Ἄλλ' οὔτε ἐν τῷ νῦν ἐστι
 15 κίνησις, ὡς εἴρηται, οὔτε ἀδιαίρετόν τι κινεῖσθαι δύνασθαι.

Ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ κίνησις πεπερασμένη καὶ οὐκ ἄπειρος. Ἔστι
 γὰρ μεταβολὴ πᾶσα ἐκ τοῦδε εἰς τόδε τι, καὶ τὰ πέρατα τῶν μεταβολῶν
 ὄρισται, καὶ τὰ ζῶα οὐκ ἐπ' ἄπειρον κινεῖται κίνησιν· οὐ γὰρ μάτην
 κινεῦνται οὐδὲ τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν· ὥστε καὶ ἡ κατὰ τόπον
 20 κίνησις οὐ μόνον ἐπὶ τῶν εἰς ὄρισμένα πέρατα κινουμένων σωμάτων
 φυσικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ζῴων ἐν πέρατι ὀρίζεται, καὶ οὐκ ἄπειρος.

Ὅτι εἰ ὄλως ἐνδέχεται ἄπειρον εἶναι κίνησιν, τῷ χρόνῳ ἴσως ἂν
 ἐνδέχοιτο ἦτοί διὰ τὴν τοῦ χρόνου ἀϊδιότητα, ὡς εἰ τις μετὰ τὸ βαδίσαι,
 πρὶν ἢ ἴρεμῆσαι θερμανθεῖη, καὶ εὐθύς λευκανθεῖη, καὶ εὐθύς διδαχθεῖη,
 25 καὶ οὕτως ἐφεξῆς ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλο μεταβάλλοι. Ἄλλ' οὐκ ἂν εἴη αὕτη
 μία μεταβολή, εἰ καὶ εἰς ἄπειρον δύναιτο κατὰ διαδοχὴν γίνεσθαι, ἀλλὰ
 πλείστα συνεχεῖς τῷ χρόνῳ καὶ ἐκάστη πεπερασμένη· ὁ δὲ λόγος περὶ
 μιᾶς τῷ ἀριθμῷ μεταβολῆς, εἰ ἔστι τῷ χρόνῳ ἄπειρος· τοῦτο δὲ ἴσως
 οὐκ ἐπ' ἄλλης ἂν κινήσεως εὐχερῶς λέγοιτο ἢ τῆς κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ
 30 σώματος, ἢ τῆς ἀΐδος οὐσα, φησί, διὰ τὸ συνεχὲς τοῦ χρόνου μία μὲν ἐστι
 καὶ ἄπειρος αἰεί, ἀλλὰ τῷ πάλιν καὶ πάλιν ἢ αὐτῇ, ἦτοί μία τῷ εἶδει:

Sur le livre VII.

Ἐκ τοῦ ἦτα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως.

f. 183 Ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, εἴτε ἔξωθεν κινεῖται, ὡς
 τὰ ὠθούμενα, ἢ ἐλκόμενα, ἢ δινούμενα, ἢ ὀχούμενα· εἴτε οἰκοθεν, | ὡς
 ὅσα τῶν φυσικῶν ἐν ἑαυτοῖς ἔχει ἀρχὴν κινήσεως, ὡς ἐνταῦθα ἀπο-
 δείκνυσιν οὐ πᾶν ἀναγκαίως. Ὅθεν καὶ τινες τῶν ἐξηγουμένων εὐθύ-
 νουσιν τὰς ἐπιχειρήσεις, καίτοι τὸ δόγμα ὡς ἀληθέστατον προσέμενοι,